

Översikt över kardiovaskulära sjukdomstillstånd

A-M Salmasi, A Strano, eds. **Angiology in practice**. 526 sidor. Dordrecht-Boston-London: Kluwer Academic Publishers, 1997. Pris £118. ISBN 0-7923-4143-0.

Recensent: Carina Blomström-Lundqvist, docent och överläkare, Thoraxcentrum, kardiologiska kliniken, Akademiska sjukhuset, Uppsala.

Boken »Angiology in practice», ger en översikt över mekanism, kliniska manifestationer, diagnostik, utredning och behandling av sjukdomstillstånd i artärer och vener.

Boken, som omfattar 519 sidor, inleds med ett kapitel om generella patofysiologiska tillstånd vid ateroskleros, tromboemboliska tillstånd, reologi samt endotellets funktion. Härfter följer ett kapitel om cerebrovaskulära sjukdomar och kranskärlssjukdomar. Tre kapitel ägnas åt artärsjukdomar i övre och nedre kroppshalvorna samt artärsjukdomar inom renala systemet och gastrointestinaltrakten.

Av ringa värde för den kliniskt verksamme

Fleråttio författare härrör från röntgendiagnostiska avdelningar i framför allt Italien. Boken riktar sig till röntgenologer, kardiologer och kirurger samt allmänmedicinare.

Avsnitt som rör etiologi och mekanism vid olika sjukdomstillstånd är relativt heltäckande och ger en god översikt över det aktuella ämnet. Kritik måste dock riktas mot de kapitel som avhandlar olika diagnostiska metoder samt rekommendationer om utredning. Här är det uppenbart att många av de aktuella författarna inte är kliniskt verkssamma specialister inom ämnet ifråga. Exempelvis ägnas endast en sida åt perkutan transluminal koronar angioplastik, PTCA, som beskrivs som en behandlingsmetod som jämfört med kranskärlsoperation inte synes ha några fördelar på grund av större risk för reinfarkt, behov av upprepat ingrepp samt jämförbar mortalitet.

Sammanfattningsvis kan boken re-

kommenderas för en översiktlig repetition av patofysiologin vid olika kardiovaskulära sjukdomstillstånd medan den får anses vara av tveksamt värde för klinikern som är i behov av rekommendation av utredning och behandling vid de olika sjukdomstillstånden. •

Intensivt liv med fokus på döden

Elisabeth Kübler-Ross. **The wheel of life. A memoir of living and dying**. 280 sidor. London-New York-Toronto: Bantam Press, 1997. ISBN 0-593-04302-2.

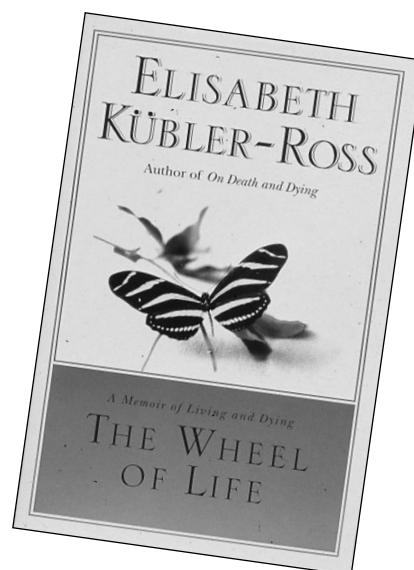
Recensent: Ulla Söderström, allmänläkare, Umeå.

Elisabeth Kübler-Ross blev känd över hela världen när hon 1969 gav ut boken »On death and dying» – på svenska »Samtal inför döden». Hon har nu skrivit sina memoarer. Det är med stort intresse jag läser om denna kvinna som förutom den nämnda boken givit ut flera med samma tema. Vad var det som fick henne att komma in på detta ämne?

Tillbakablickar

Författarinnan berättar om sitt liv från det hon föddes som en av tre trillingsystrar i Schweiz till dess hon idag ligger förlamad efter flera slaganfall i närheten av sin sons hem i Arizona. Det framgår inte om hon skrivit boken själv, eller om hon dikterat den.

Elisabeth föddes i mitten på 1920-talet. Hon växte upp i Schweiz. Ett av barndomsminnena återkommer vid flera tillfällen i boken: Familjen höll egna kaniner för husbehov. Det var Elisabeths uppgift att sköta dem. Hon förstod till att börja med inte sambandet mellan kaninerna och middagsmaten. När familjen skulle sluta föda upp kaniner, blev det Elisabeths uppgift att på väg till skolan på morgonen ta med en av dem till slaktaren och på hemvägen hämta den färdig att tillreda som middagsmat. När den sista och allra käraste, en svart hane, återstod, försökte hon förmå den att rymma, men den ville inte. Med sorg i hjärtat bar hon den till slaktaren. När hon kom för att hämta köttet efter skolan, sa slaktaren att det var synd att de låtit slakta den eftersom det hade visat

sig vara en hona som snart skulle fått ungar. Man har inte svårt att förstå att hon inte kunde dela familjens förtjusning över den goda kaninmiddagen.

Blev läkare mot faderns vilja

Elisabeth var tonåring under andra världskriget. När detta var slut gav hon sig, som många andra ungdomar, ut för att hjälpa till att bygga upp det sönderbombade Europa. Hon fick därigenom upplevelser som säkerligen kom att bidra till att forma hennes fortsatta liv. Hon hade alltid velat bli läkare, men fadern motsatte sig detta, och det var först efter långa omvägar hon till slut kunde påbörja sina medicinstudier. Under studietiden träffade hon sin blivande make, en amerikansk läkarstuderande. När de hade avslutat studierna följde hon med honom för att bosätta sig i USA.

Arbetade som psykiater

Elisabeth och hennes make fick två barn, men Elisabeth genomgick också fyra missfall. Graviditeterna hindrade henne från att tillträda de tjänster hon själv önskade. Hon fick istället ta arbeten som ingen annan ville ha. Ett av de första, som läkare vid psykiatriska avdelningen på Manhattan State Hospital, tillträdde hon 1959. Sjukhuset var överfullt av psykiskt sjuka, av vilka många bott där i årtionden. Hon fick ansvaret för en avdelning med 40 sk hopplösa fall, kvinnor med schizofreni. Många användes som försökspersoner i experiment med hallucinogena droger som LSD och meskalin. Det blev Elisabeths